

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้
สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือน
ที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

สารบัญ

	หน้า
● โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569	2
● 4 จุดเน้นสำคัญของการดำเนินงาน ปี 2569	5
● หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป	6
● หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง	10
● การพัฒนาทักษะ 4 ด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ	14
ด้านที่ 1 ทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundational Skills)	15
ด้านที่ 2 ทักษะการดูแลสุขภาพจิตและการดูแลครอบครัวเชิงบวก	16
ด้านที่ 3 ทักษะอาชีพและการประกอบการ	16
ด้านที่ 4 ทักษะบริหารและจัดการการเงิน	17
● ส่องทางทุน...ชวนรู้จักงาน กสศ.	18
● เสียง...จากผู้ร่วมเรียนรู้	20
● ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	23

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

ข้อมูลจาก World Bank ระบุว่า สถานการณ์การศึกษาของรุ่นพ่อแม่สามารถส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นได้จริง โดยหากรุ่นพ่อแม่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ลูกก็มีโอกาสที่จะจบการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาเช่นกันในสัดส่วนร้อยละ 50 โดยที่เหลือ 1 ใน 3 มีโอกาสเรียนต่อจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และอีกเพียงร้อยละ 16 ได้เรียนต่อมหาวิทยาลัย ดังนั้น หากย้อนกลับมาที่การพัฒนาทุนมนุษย์ของไทย หนึ่งในทางออกจากสถานการณ์ดังกล่าว คงไม่ใช่การพัฒนาคนแบบเชิงเดียว หรือนำพาเด็กเข้าสู่รั้วโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่คือ การหาโอกาสในการประกอบอาชีพ มีรายได้ พัฒนาชุมชน พัฒนาพื้นที่ของตนเอง เหมือนที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และภาคีเครือข่ายกำลังร่วมกันสร้างเส้นทางใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตที่มั่นคงของเด็กเยาวชนเหล่านี้ ด้วยการจัดทำ “โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569” ที่มุ่งเน้นและสนับสนุนให้หน่วยจัดการเรียนรู้เป็น Change Agent ระดับชุมชน ตำบล หรืออำเภอ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ซึ่งในปีนี้มี การดำเนินโครงการใน 2 ประเภททุน ดังนี้

- 1) หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป หมายถึง หน่วยจัดการเรียนรู้ที่ “ไม่เคยได้รับทุนสนับสนุนจาก กสศ.” มาก่อน
- 2) หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง หมายถึง หน่วยจัดการเรียนรู้ที่ “เคยได้รับทุนสนับสนุนในโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ จาก กสศ.”

โดยจุดเน้นสำคัญของการทำงานในปี 2569 คือการทำงานกับ “คนรุ่นใหม่ในพื้นที่” ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้หรือปรับตัว มีทักษะหรือประสบการณ์สมัยใหม่ อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือทำงานร่วมกับหน่วยจัดการเรียนรู้ เน้นการทำงานกับผู้ร่วมเรียนรู้ 2 กลุ่ม คือ “ประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส” และ “ผู้ร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน” ที่มุ่งเน้นการทำงานลักษณะครัวเรือนยากจนด้วยการใช้ฐานข้อมูลครัวเรือนของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของ กสศ. ในการชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ. อาทิ ครอบครัวของเด็กและเยาวชน Thailand Zero Dropout ครอบครัวของนักเรียนทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง และครอบครัวของนักเรียนทุนเสมอภาค เป็นต้น

ทั้งนี้ การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569 มีนิยามความหมายตามรายละเอียด ดังนี้

“กสศ.” หมายความว่า กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการ กสศ.

“โครงการ” หมายความว่า โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

“หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง” หมายความว่า องค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจกรรมเพื่อสังคม ธุรกิจเพื่อสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ปราชญ์ ศูนย์การเรียนรู้ องค์กรเอกชน หน่วยงานหรือองค์กรชื่ออื่นใดที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของผู้ร่วมเรียนรู้บนฐานข้อมูลความรู้ ทุนชุมชน ทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากร รวมถึงมีศักยภาพในการบูรณาการเชื่อมโยงความร่วมมือหรือระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ และเคยได้รับทุนสนับสนุนในโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ จาก กสศ.

“ผู้ร่วมเรียนรู้” หมายความว่า ประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือผู้ด้อยโอกาสที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

“ผู้ร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน” หมายถึง สมาชิกในครอบครัวหรือผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนเดียวกันที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีการจัดหาหรือใช้เครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกันกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับหรืออาจได้รับความช่วยเหลือจาก กสศ. อาทิ นักเรียนทุนเสมอภาค เด็กและเยาวชนในโครงการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่มีก็ได้ แต่ไม่นับสมาชิกที่ไปทำงานต่างพื้นที่และไม่กลับมาพำนักที่บ้าน รวมกันเกินกว่า 3 เดือนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

“ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าหรือเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ 6) และเป็นผู้ไม่มีงานทำหรือมีงานทำแต่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน (แรงงานนอกระบบ) และมีคุณลักษณะสอดคล้องตามหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตามที่ กสศ. กำหนด

“ผู้ด้อยโอกาส” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ หรืออยู่ในพื้นที่ความไม่สงบ หรือสมควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม รวมถึงผู้ที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ หรืออยู่ในกลุ่มที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาประกาศกำหนดเพิ่มเติม และมีคุณลักษณะสอดคล้องตามหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ด้อยโอกาสที่ กสศ. กำหนด

“คนรุ่นใหม่ในพื้นที่” หมายถึง บุคคลผู้มีอายุระหว่าง 20 - 40 ปีบริบูรณ์ ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้หรือปรับตัว มีทักษะหรือประสบการณ์สมัยใหม่ และอาศัยอยู่ในพื้นที่หรือทำงานร่วมกับหน่วยจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมต่อเนื่อง และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาชุมชนและสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน พร้อมนำความรู้หรือความสามารถกลับมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อชุมชน

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น

ปี 2569

หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป

หน่วยจัดการเรียนรู้ที่ไม่เคยได้รับทุนสนับสนุนจาก กสศ.

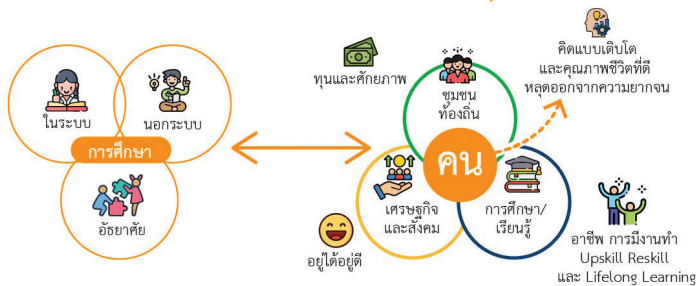

หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง

หน่วยจัดการเรียนรู้ที่เคยได้รับทุนสนับสนุนในโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ จาก กสศ.

หลักการและแนวคิดสำคัญ

ระบบการเชื่อมโยงโครงข่ายการศึกษาที่ยืดหยุ่นไร้รอยต่อ

ศักยภาพและโอกาสใหม่
ของประชากรวัยแรงงานนอกระบบ
และครัวเรือนยากจน
มีโอกาสดึงดูดเชิงสังคมที่สูงขึ้น

ระบบนิเวศของการส่งเสริม
การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น
ของประชากรวัยแรงงานนอกระบบ
และครัวเรือนยากจน

หน่วยจัดการเรียนรู้ภาคชุมชน
มีความเข้มแข็ง
สามารถส่งเสริมการประกอบอาชีพ
ให้แก่ประชาชนวัยแรงงานนอกระบบ
และครัวเรือนยากจน เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
และออกจากความยากจนข้ามรุ่น

จุดเน้นการทำงาน

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้
ที่ใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

การทำงานบนฐานครัวเรือน
(Household based)
และบูรณาการกับแผนงาน กสศ.

การยกระดับทักษะพื้นฐานชีวิต
(Foundation Skills)
ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ
และส่งผลต่อรายได้ที่สูงขึ้น

การขับเคลื่อน
เพื่อจัดการเชิงระบบ
และทางนโยบาย

จุดเน้นการทำงานปี 2569 กับผู้ร่วมเรียนรู้และการใช้ฐานข้อมูลครัวเรือนของแผนงานโครงการ กสศ.

ผู้ร่วมเรียนรู้ 2 กลุ่ม ดังนี้

ประชากรวัยแรงงานนอกระบบ
ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส

- ✓ อายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- ✓ ระดับการศึกษาต่ำกว่าการศึกษาพื้นฐาน
- ✓ ผู้ด้อยโอกาส
- ✓ ผู้ยากจนและรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท/เดือน

ผู้ร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน

ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกลุ่ม
ขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ. หรือผู้รับทุน
ที่ต้องยุติการศึกษาให้มีโอกาส
ได้รับการฝึกจนสามารถประกอบอาชีพ
ช่วยเหลือครอบครัวได้ในอนาคต

การบูรณาการฐานข้อมูล

ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น

การชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายครอบครัว
ของเด็กและเยาวชนกลุ่ม
ขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ.

ครอบครัวของเด็กและเยาวชน
Thailand Zero Dropout

ครอบครัวของนักเรียนทุน
นวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

ครอบครัวของนักเรียน
ทุนเสมอภาค

4 จุดเน้นสำคัญของการดำเนินงาน ปี 2569

1. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน ทำให้หน่วยจัดการเรียนรู้พัฒนาสู่การเป็น “กลไกที่เข้มแข็ง” เพื่อไปสร้างระบบนิเวศ สร้างโอกาสใหม่ให้กับกลุ่มผู้ร่วมเรียนรู้ในพื้นที่ และท้ายที่สุดจะนำไปสู่การช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ โดยใช้การพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง อย่างมีความเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น เศรษฐกิจสังคม และการเรียนรู้ และมีจุดเน้นในการใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

2. การทำงานบนฐานครอบครัวหรือครัวเรือน (Household based) และบูรณาการกับแผนงาน กสศ. ซึ่งจะมีการทำงานโดยใช้ฐานข้อมูลร่วมกับ กสศ. ฐานข้อมูลนักเรียนทุนเสมอภาค ฐานข้อมูลทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ฐานข้อมูลเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา และทุนอื่น ๆ ของ กสศ. รวมทั้งการทำงานกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น คนพิการ คนจนเมือง ฯลฯ

3. การยกระดับทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundation Skills) ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและส่งผลต่อรายได้ที่สูงขึ้น การทำงานในช่วงที่ผ่านมาจะเน้นเรื่องของการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 แต่ในปี 2569 นี้การทำงานจะเปลี่ยนเป็นคำว่า “ทักษะพื้นฐานชีวิต” ซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่ที่ กสศ. พบว่า ทักษะที่จะทำให้ผู้ร่วมเรียนรู้ที่ กสศ. ทำงานด้วยสามารถประสบความสำเร็จทางด้านรายได้ ด้านอาชีพ และการมีงานทำ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้พื้นฐานชีวิต หรือ Foundational Skills ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการรู้หนังสือ สามารถเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนสวัสดิการของรัฐ เรื่องทักษะดิจิทัล ทักษะในการใช้แพลตฟอร์มหรือสมาร์ตโฟนเพื่อให้มีรายได้สูงขึ้นได้ เป็นต้น ซึ่งยังหมายรวมถึงการพัฒนาทักษะทางสังคม และอารมณ์ควบคู่กันไป นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะอาชีพ ทักษะสุขภาพจิต ทักษะการดูแลครอบครัว และทักษะการจัดการการเงิน

4. การขับเคลื่อนเพื่อจัดการเชิงระบบและทางนโยบาย หน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ได้ลงวิเคราะห์งานที่ทำเพื่อสร้างนวัตกรรม จะมีผลกระทบต่อนโยบายได้อย่างไรบ้าง หรือหน่วยจัดการเรียนรู้จะไปทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ หรือหน่วยงานพังก่อนในพื้นที่ซึ่งมีบทบาทในการทำหน้านั้น ๆ อยู่แล้ว โดยเข้าไปดึงศักยภาพหน่วยงานในพื้นที่เข้ามาช่วยขับเคลื่อนงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบและครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569 มีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาคุณภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างกระบวนการทำงานสำหรับผู้ร่วมเรียนรู้ ทั้งยังเป็นการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลลัพธ์การทำงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนประชากรวัยแรงงานนอกระบบผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งเพื่อขยายแนวคิดและผลลัพธ์การทำงานเชิงรูปธรรมไปยังพื้นที่อื่น ๆ ยกระดับการทำงานจากทุนเดิมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน/พื้นที่ ต่อไป

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ
และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป

รูปแบบการสนับสนุนทุนหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป

คุณสมบัติ

โครงการที่ไม่เคยได้รับทุน
สนับสนุนจาก กสศ.

เป้าประสงค์

การยกระดับผลลัพธ์การทำงานส่งเสริมผู้ร่วมเรียนรู้
และครัวเรือนยากจนให้สามารถพึ่งพาตนเอง
ในการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งขยายแนวคิด/ผลลัพธ์
การทำงานยกระดับไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ
ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน/พื้นที่

4 ทักษะสำคัญ

การยกระดับคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ
ด้วยทักษะ 4 ด้าน (ทักษะพื้นฐานชีวิต
ทักษะดูแลสุขภาพจิต และการดูแลครอบครัวเชิงบวก
ทักษะอาชีพและการประกอบการ ทักษะบริหารและจัดการการเงิน)

องค์ประกอบคณะทำงาน

บุคลากรในพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่น และคนรุ่นใหม่ในพื้นที่
ซึ่งต้องมีบทบาทและศักยภาพในการทำงานร่วมกับชุมชน
และมีบุคลากรจากภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะทำงาน

ผู้ร่วมเรียนรู้

ไม่น้อยกว่า 50 คน
โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วม
ครัวเรือนยากจนไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 50 ของจำนวนที่เสนอ

พื้นที่ดำเนินงาน

1 ไม่เกิน 3 พื้นที่
(การทำงานเชิงกลไกระดับ
อำเภอ/จังหวัด และการบูรณาการ
ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่)

งบประมาณสนับสนุน

400,000 บาท

ระยะเวลาโครงการ

ไม่เกิน 9 เดือน

5

ประเด็นคุณภาพ

1 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

2 การทำงานบนฐานครัวเรือน (Household based)

มุ่งเน้นการทำงานบน “ฐานครัวเรือน” เด็กและเยาวชนกลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ.

“ชุมชนเป็นฐาน”

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

4

รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การส่งเสริมการมีงานทำของประชากรวัยแรงงานนอกระบบที่เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสและครัวเรือนฯ

5

ความร่วมมือกับชุมชน/ท้องถิ่น เช่น สภาผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในท้องถิ่น

3 ทักษะ 4 ด้าน

1 ทักษะพื้นฐานชีวิต

- ทักษะการอ่านการรู้หนังสือ
- ทักษะดิจิทัล
- ทักษะสังคมและอารมณ์

2

ทักษะการดูแลสุขภาพจิต และการดูแลครอบครัวเชิงบวก

3

ทักษะอาชีพ และการประกอบการ

4 ทักษะบริหารและจัดการการเงิน

Upskill & Reskill โดยใช้ “ชุมชนเป็นฐาน” พัฒนาทักษะอาชีพให้แรงงานนอกระบบที่ขาดโอกาส ใช้ทุนในชุมชนสร้างงาน สร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ และต่อยอดสู่การขยายออกนอกชุมชนในอนาคต

หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป

กลุ่มเป้าหมาย **50 คน**

จำนวนไม่น้อยกว่า

โดยผู้เข้าร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

ของจำนวนที่เสนอ ประกอบด้วย

1

ประชากรวัยแรงงานนอกระบบ ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือผู้ด้อยโอกาส

อายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

ระดับการศึกษา ต่ำกว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ด้อยโอกาส

ผู้ยากจนและรายได้ต่ำกว่า 6,500 บาท/เดือน

2

ครอบครัวของเด็กและเยาวชน กลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ.

กลุ่มเป้าหมายครอบครัวของเด็กและเยาวชน กลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์ของ กสศ. หรือผู้รับทุนที่ต้องยุติการศึกษาให้มีโอกาสได้รับการฝึกงานสามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวได้ในอนาคต

พื้นที่การดำเนินงาน ครอบคลุม

77 จังหวัด
ทั่วประเทศ

พื้นที่ระดับหมู่บ้าน

ชุมชน ตำบล/เทศบาล อำเภอ และพื้นที่การเรียนรู้
อาทิ ท้องถิ่นฐาน สถานที่ทางศาสนา แหล่งเรียนรู้ ชุมชน

พื้นที่ดำเนินการระบุได้
มากกว่า 1 พื้นที่แต่ ไม่เกิน 3 พื้นที่

การทำงานในลักษณะพันธมิตร
และการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน
เจ้าของพื้นที่

พื้นที่การดำเนินงานต้องเป็นพื้นที่ในจังหวัด
ซึ่งหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป
มีที่ตั้งของหน่วยงาน/องค์กรอยู่เป็นหลัก

หน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป

สำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วไป การจัดทำข้อเสนอโครงการ (Proposal) ต้องระบุข้อมูลแนวคิด วิธีการดำเนินงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ และข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีประเด็นคุณภาพ 5 ด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน มุ่งเน้นการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนและผู้ร่วมเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างการเรียนรู้บนฐานข้อมูล ความรู้ ทักษะทางสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากร และการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสมีทักษะอาชีพ รายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์ชุมชน/พื้นที่ 2) การวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ (กลุ่มเป้าหมาย) 3) ศักยภาพในการทำงาน

2. การทำงานบนฐานครัวเรือน (Household based) การดำเนินงานควรมุ่งเน้นการทำงานบน “ฐานครัวเรือน” เพื่อให้เข้าถึงสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนทุนเสมอภาค ครอบครัวของเด็กและเยาวชนในโครงการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) ครอบครัวของนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยใช้ฐานข้อมูลของ กสศ. ในการชี้เป้า ค้นหาและคัดเลือกผู้ร่วมเรียนรู้หรือผู้ร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน เพื่อส่งเสริมศักยภาพของครัวเรือนและชุมชนในการพึ่งพาตนเอง ผ่านการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการพัฒนาต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวเป้าหมายให้สามารถ “ก้าวข้ามจากภาวะความยากจนข้ามรุ่น สู่การพึ่งพาตนเองและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง” ได้อย่างแท้จริง

3. การพัฒนาทักษะเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะพื้นฐานชีวิต ทักษะการดูแลสุขภาพจิตและการดูแลครอบครัวเชิงบวก ทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพ และทักษะบริหารจัดการการเงิน

4. รูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การส่งเสริมการมีงานทำของผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ต้องแสดงรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและการมีงานทำ การเพิ่มรายได้ กิจกรรมปฏิบัติงานจริงในชุมชนหรือสถานประกอบการ และการพิจารณาสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพในกรณีที่ยากไร้หรือด้อยโอกาส

5. ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น ต้องมีพื้นที่หรือชุมชนที่ร่วมดำเนินงานและมีความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น อาทิ สภาผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน และสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพหรือนวัตกรรมชุมชนอย่างยั่งยืน

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569

หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง

รูปแบบการสนับสนุนทุน

คุณสมบัติ

หน่วยจัดการเรียนรู้

ที่เคยได้รับทุนสนับสนุนในโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ จาก กสศ.

เป้าประสงค์

การยกระดับผลลัพธ์การทำงานของพื้นที่ ดำเนินการระดับหมู่บ้าน/ตำบล และการยกระดับขยายผลการทำงานส่งเสริมผู้ร่วมเรียนรู้ และครัวเรือนยากจนตามบันไดผลลัพธ์โครงการ

คณะทำงาน

บุคลากรในพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่น และคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ ซึ่งต้องมีบทบาทและศักยภาพในการทำงานร่วมกับชุมชน และมีบุคลากรจากภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะทำงาน

ประเด็น

- การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน
- การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)
- การขับเคลื่อนเพื่อจัดการเชิงระบบและระดับนโยบาย
- การทำงานบนฐานครัวเรือน (Household based)
- การพัฒนาทักษะ 4 ด้าน
- การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน/ ท้องถิ่น

ผู้ร่วมเรียนรู้

ไม่น้อยกว่า 100 คน โดยมีผู้ร่วมเรียนรู้ใหม่ ที่เป็นกลุ่มครัวเรือนยากจน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนที่นำเสนอ

พื้นที่ดำเนินงาน

2 ไม่เกิน 4 พื้นที่ เน้นเชิงกลไกระดับอำเภอ/ จังหวัด และบูรณาการการทำงานกับ หันส่วนการศึกษาในระดับพื้นที่

งบประมาณสนับสนุน

800,000 บาท

ระยะเวลาโครงการ

9 เดือน

7

ประเด็นคุณภาพ

1

การส่งเสริมการเรียนรู้
ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน
การวิเคราะห์ชุมชน ผู้ร่วมเรียนรู้
และศักยภาพในการทำงาน

2

การสร้างผู้นำและพัฒนาหน่วยจัดการเรียนรู้
ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)
ขยายสู่การสร้างแหล่งเรียนรู้และสถาบันการเรียนรู้ชุมชน

3

การขับเคลื่อนเพื่อจัดการเชิงระบบและระดับนโยบาย
เชื่อมโยงต้นทุนการทำงานเดิมและยกระดับการทำงานอย่างต่อเนื่อง
พร้อมจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น เพื่อบูรณาการเชิงนโยบาย
ระดับท้องถิ่นหรือจังหวัด

4

การทำงาน
บนฐานครัวเรือน
(Household based)

มุ่งเน้นการทำงานบน
“ฐานครัวเรือน”
เด็กและเยาวชน
กลุ่มชาติแคว้น
ทุนทรัพย์ของ กสศ.

5

การพัฒนาทักษะ 4 ด้าน

- ได้แก่ 1. ทักษะพื้นฐานชีวิต
- 2. ทักษะการดูแลสุขภาพจิต
และการดูแลครอบครัว
เชิงบวก
- 3. ทักษะอาชีพ
และการประกอบการ
- 4. ทักษะบริหาร
และจัดการการเงิน

6

การสร้างเครือข่าย
ความร่วมมือ
กับชุมชน/ท้องถิ่น
ทั้งในและนอกพื้นที่

7

การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ
นำไปสู่การมีทักษะชีวิตและอาชีพ
ของประชากรวัยแรงงานนอกระบบที่เป็น
ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส และครัวเรือนฯ

ผู้ร่วมเรียนรู้
คือใคร?

ประชากรวัยแรงงานนอกระบบ
ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์
หรือผู้ด้อยโอกาส

อายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

ระดับการศึกษา
ต่ำกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ด้อยโอกาส

ผู้ยากจนและรายได้
ต่ำกว่า 6,500 บาท/เดือน

ครอบครัวของเด็กและเยาวชน
กลุ่มชาติแคว้นทุนทรัพย์
ของ กสศ.

ครอบครัวเด็กและเยาวชน
กลุ่มชาติแคว้นทุนทรัพย์ของ กสศ.
หรือผู้รับทุนที่ต้องยุติการศึกษา
ให้มีโอกาสได้รับการฝึกทักษะ
จนสามารถประกอบอาชีพ
ช่วยเหลือครอบครัวได้ในอนาคต

ทุนเสมอภาค

“ทุนเสมอภาค”

ทุนนวัตกรรม

สายอาชีพขั้นสูง

ทุนนวัตกรรม

สายอาชีพขั้นสูง

Thailand Zero
Dropout

TZD
Thailand
Zero
Dropout

พื้นที่ดำเนินงาน

ครอบคลุม

77 จังหวัด
ทั่วประเทศ

พื้นที่ระดับหมู่บ้าน

ชุมชน ตำบล/ เทศบาล อำเภอ
และพื้นที่การเรียนรู้ อาทิ ทัศนสถาน
สถานที่ทางศาสนา แหล่งเรียนรู้ ชุมชน

พื้นที่ดำเนินการระบุได้
มากกว่า 2 พื้นที่
แต่ไม่เกิน 4 พื้นที่

การทำงานในลักษณะพันธมิตร
และการมีส่วนร่วม
ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

พื้นที่การดำเนินงาน
ต้องเป็นพื้นที่ในจังหวัด
ซึ่งหน่วยจัดการเรียนรู้มีที่ตั้ง
ของหน่วยงาน/องค์กรอยู่เป็นหลัก

หน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง

สำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง การจัดทำข้อเสนอโครงการ (Proposal) ต้องระบุข้อมูลแนวคิด วิธีการดำเนินงานแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีประเด็นคุณภาพ 7 ด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

1.1 การวิเคราะห์ชุมชนและพื้นที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์บริบทพื้นที่ สภาพแวดล้อม และทุนชุมชน ซึ่งครอบคลุมทุนทรัพยากร บุคลากร สังคม เศรษฐกิจ และองค์ความรู้ ตลอดจนระบุปัญหาและโอกาสของพื้นที่ เพื่อใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทจริง

1.2 การวิเคราะห์ผู้ร่วมเรียนรู้ที่สะท้อนถึงลักษณะของผู้ร่วมเรียนรู้ สภาพปัญหา ความต้องการศักยภาพและข้อจำกัดของผู้ร่วมเรียนรู้ที่แท้จริง ตลอดจนความสัมพันธ์กับระบบนิเวศทางสังคม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้ร่วมเรียนรู้

1.3 ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยจัดการเรียนรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง ทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ และประสบการณ์ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนหรือการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์จริง และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่

2. การสร้างผู้นำและพัฒนาหน่วยจัดการเรียนรู้ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ขยายสู่การสร้างแหล่งเรียนรู้และสถาบันการเรียนรู้ชุมชน

3. การขับเคลื่อนเพื่อจัดการเชิงระบบและระดับนโยบาย เชื่อมโยงต้นทุนการทำงานเดิมและยกระดับการทำงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ ท้องถิ่น เพื่อบูรณาการเชิงนโยบายระดับท้องถิ่นหรือจังหวัด

4. การทำงานบนฐานครัวเรือน (Household based) มุ่งเน้นการทำงานบน “ฐานครัวเรือน” เด็กและเยาวชน กลุ่มชาติแคว้นทุนทรัพย์ของ กสศ.

5. การพัฒนาทักษะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน 4 ด้าน ได้แก่

5.1 ทักษะพื้นฐานชีวิต - ทักษะการอ่าน การรู้หนังสือ ทักษะดิจิทัล ทักษะสังคมและอารมณ์

5.2 ทักษะดูแลสุขภาพจิตและการดูแลครอบครัวเชิงบวก

5.3 ทักษะอาชีพและการประกอบการ

5.4 ทักษะบริหารและจัดการการเงิน

6. การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ไร้รอยต่อ นำไปสู่การมีทักษะชีวิตและอาชีพ ของประชากรวัยแรงงาน นอกเหนือที่เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาส และครัวเรือนฯ

7. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน/ ท้องถิ่น ทั้งในและนอกพื้นที่

การพัฒนาทักษะ 4 ด้าน

เพื่อ “ยกระดับคุณภาพชีวิต” และ “การประกอบอาชีพ”

- ทักษะการอ่านการรู้หนังสือ (Literacy Skills)
- ทักษะดิจิทัล (Digital Literacy Skills)
- ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Skills)

การประกอบอาชีพด้วยตนเอง
ปฏิบัติงานจริงในชุมชน
หรือสถานประกอบการ

การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา

เสริมศักยภาพ และใช้ทุนของชุมชน
ในการพัฒนาอาชีพให้ชุมชน
สามารถพึ่งพาภายในชุมชน
ก่อนนำไปสู่การแลกเปลี่ยน
ระหว่างชุมชน
การส่งขายออกนอกชุมชน
และอาจจะไปถึงการส่งออกในที่สุด

การพัฒนาทักษะ 4 ด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ

นับเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการดำเนินงาน “โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ปี 2569” เพราะเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ร่วมเรียนรู้ในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ใช่เพียงวุฒิการศึกษาเท่านั้น แต่คือการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดทักษะในการดำรงชีวิต เกิดทักษะในการประกอบอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งในระดับปัจเจกและครอบครัว โดยทักษะ 4 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านที่ 1 ทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundational Skills) ด้านที่ 2 ทักษะการดูแลสุขภาพจิตและการดูแลครอบครัวเชิงบวก ด้านที่ 3 ทักษะอาชีพและการประกอบอาชีพ และ ด้านที่ 4 “ทักษะบริหารและการจัดการการเงิน

ทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundational Skills)

ทักษะการอ่านการรู้หนังสือ (Literacy Skills)

เสริมทักษะอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพ

ทักษะดิจิทัล (Digital Literacy Skills)

เข้าถึง เข้าใจ ข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย มีจริยธรรม โดยครอบคลุมการใช้เครื่องมือดิจิทัล สามารถใช้สมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต

ทักษะสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Skills)

รู้เท่าทันข้อมูล
ตีความสิ่งที่อ่านได้

ใช้ความรู้ในการ
ดำรงชีวิต แก้ปัญหา

สื่อสาร แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น

ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

แยกแยะข้อเท็จจริง
กับความคิดเห็น

ความสามารถอ่านคู่มือ

ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
มีส่วนร่วมในสังคม

เข้าถึงข้อมูล
เท่าทันโลกยุคใหม่

เข้าใจในการอ่าน
และกรอกเอกสาร

ค้นหาวิเคราะห์
เปรียบเทียบข้อมูล

รู้เท่าทันสื่อ แยกแยะ
ข่าวปลอม/บิดเบือน

ใช้แหล่งข้อมูล
ที่น่าเชื่อถือ

ติดต่อสื่อสาร/
ทำธุรกรรมออนไลน์

เท่าทันภัยคุกคามทางไซเบอร์
การหลอกลวงออนไลน์

ใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
การทำงาน มีส่วนร่วมในสังคม

เห็นคุณค่าตนเอง
เข้าใจจุดแข็ง-จุดอ่อน

เข้าใจ จัดการอารมณ์
ความคิด

อยู่ร่วมกับ
ชุมชนสังคมได้

รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ

ด้านที่ 1 ทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundational Skills) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานชีวิต และส่งเสริม 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการอ่านการรู้หนังสือ ทักษะดิจิทัล และทักษะทางสังคมและอารมณ์ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการประกอบอาชีพในทุก ๆ ด้าน ดังนี้

- **ทักษะการอ่านการรู้หนังสือ (Literacy Skills):** โดยส่งเสริมให้ผู้ร่วมเรียนรู้เข้าใจและมีความสามารถในการใช้ทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพ อาทิ ความสามารถในการอ่านคู่มือเพื่อการประกอบอาชีพ ความเข้าใจในการอ่านและกรอกเอกสารทางราชการ ตลอดจนรู้เท่าทันข้อมูล และตีความข้อมูลจากสิ่งที่อ่านได้ แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ สามารถเข้าถึงข้อมูล ใช้ความรู้ในการดำรงชีวิต แก้ปัญหา และมีส่วนร่วมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันโลกยุคใหม่
- **ทักษะดิจิทัล (Digital Literacy Skills):** ส่งเสริมให้ผู้ร่วมเรียนรู้เข้าถึง เข้าใจ ข้อมูลเนื้อหาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และมีจริยธรรม โดยครอบคลุมทั้งการใช้เครื่องมือดิจิทัล อาทิ สามารถใช้สมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาและวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล ติดต่อสื่อสาร ทำธุรกรรมออนไลน์ รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลในการแยกแยะข่าวปลอม ข้อมูลบิดเบือน และใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงการรู้เท่าทันภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาทิ การหลอกลวงออนไลน์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต การทำงาน และการมีส่วนร่วมในสังคมยุคปัจจุบัน
- **ทักษะสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional Skills):** ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจและจัดการอารมณ์ ความคิด จุดแข็ง จุดอ่อน และเห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และอยู่ร่วมกับชุมชนสังคมได้อย่างเหมาะสม

ทักษะการดูแลสุขภาพจิต และการดูแลครอบครัวเชิงบวก

การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสุขภาพพื้นฐาน กายและใจของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และการดูแลครอบครัวเชิงบวกเน้นสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่น ความเข้าใจ และส่งเสริมพัฒนาการตามวัย

การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับสุขภาพพื้นฐาน

กาย-ใจ ของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

การดูแลครอบครัวเชิงบวก

เน้นสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่น

สื่อสารสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมชุมชน สุ่วิถีสุขภาพ-สิ่งแวดล้อมปลอดภัย

ด้านที่ 2 ทักษะการดูแลสุขภาพจิตและการดูแลครอบครัวเชิงบวก หน่วยจัดการเรียนรู้จะต้องแสดงให้เห็นถึงการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพพื้นฐาน กายและใจ ของบุคคล ครอบครัวและชุมชน และการดูแลครอบครัวเชิงบวกเน้นสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่น สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัย ตลอดจนการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์นำไปสู่การส่งเสริมชุมชนเข้าสู่วิถีสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ขณะเดียวกันหากผู้ร่วมเรียนรู้ หรือ ประชากรวัยแรงงานนอกจากมีทักษะ มีอาชีพ มีรายได้แล้ว ยังสามารถเป็นผู้นำครอบครัวที่ดีและสามารถที่จะดูแลบุตรหลาน และอยู่ร่วมกับคนในครอบครัวได้ด้วย ความเข้าใจ ก็จะเกิดเป็นรากฐาน เป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้ครอบครัวแข็งแรง ลูกหลาน มีพื้นที่ปลอดภัยและไม่เสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษาในอนาคต

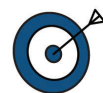

ทักษะอาชีพและการประกอบการ

เน้นการประกอบการเองหรือรวมกลุ่ม การยกระดับมาตรฐานฝีมือตามความต้องการของผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส และทิศทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงการเพิ่มมูลค่าให้แก่การประกอบอาชีพสอดคล้องกับต้นทุนที่มีในชุมชน เป็นสำคัญ

การประกอบการเอง หรือรวมกลุ่มและการยกระดับมาตรฐานฝีมือ

สอดคล้องทิศทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น

เพิ่มมูลค่า การประกอบอาชีพ สอดคล้องกับต้นทุนที่มีในชุมชน

สอดคล้องความต้องการของผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส

ด้านที่ 3 ทักษะอาชีพและการประกอบการ เน้นการประกอบการเองหรือรวมกลุ่ม การยกระดับมาตรฐานฝีมือตามความต้องการของผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส และทิศทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น การเพิ่มมูลค่าให้แก่การประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับต้นทุนที่มีในชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อการมีรายได้ที่มั่นคง

ทักษะบริหารและจัดการการเงิน

สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อบริหารจัดการชีวิตและการวางแผนทางการเงิน แก่ผู้ร่วมเรียนรู้ เช่น วางแผนการออกแบบวิธีการจัดการการเงินในครัวเรือน เพื่อการมีชีวิตที่มั่นคง การทำบัญชีครัวเรือน การออม การจัดการรายรับรายจ่าย รวมถึงสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

สร้างกระบวนการเรียนรู้
เพื่อการบริหารจัดการชีวิต
และการวางแผนทางการเงิน

วางแผน/ออกแบบวิธีการจัดการ
การเงินในระดับครัวเรือน

การทำบัญชีครัวเรือน
การออม
จัดการรายรับ-รายจ่าย

สร้างความมั่นคงทางอาหาร
ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ด้านที่ 4 ทักษะบริหารและจัดการการเงิน เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการชีวิตและการวางแผนทางการเงินแก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ร่วมเรียนรู้ อาทิ การวางแผนการออกแบบวิธีการจัดการการเงินในระดับครัวเรือน เพื่อการมีชีวิตที่มั่นคง การทำบัญชีครัวเรือน การออม การจัดการรายรับรายจ่าย รวมถึงการสร้าง ความมั่นคงทางอาหาร เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ทั้งนี้ หมายความว่าสำคัญของการดำเนินงานในปี 2569 มีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้ได้รับการพัฒนา พร้อมทั้งยกระดับชุดทักษะเพื่อสร้างโอกาสในชีวิตและอาชีพ ผ่านการทำงานของเครือข่ายหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วประเทศ เพื่อมาร่วมออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การทำให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์มีรายได้สูงขึ้น มีทัศนคติความคิดแบบเติบโต หรือ Growth Mindset เพื่อจะสามารถพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน หรืออยู่ได้อย่างยั่งยืน

ส่องทางทุน...ชวนรู้จักงาน กสศ.

Thailand Zero Dropout
การขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหา
เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา
ให้กลายเป็นศูนย์

“เด็กทุกคนต้องได้เรียน” มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกมิติ
นำไปสู่การ “ค้นหา ช่วยเหลือ ส่งต่อ” พาเด็กเยาวชนกลับสู่
การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีทางเลือกที่ตอบโจทย์ชีวิตรายบุคคล

ฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน (อายุ 3-18 ปี)
ที่ไม่มีข้อมูลในระบบการศึกษา
(จากทะเบียนราษฎร์ และทะเบียนนักเรียน)

เชื่อมโยงข้อมูลระดับประเทศ
สู่การทำงานระดับจังหวัด (ABE)
และการทำงานระดับตำบลเพื่อค้นหา/วางแผน
เข้าถึงตัวเด็กและเยาวชนวางแผนช่วยเหลือรายกรณี

พากลับสู่การศึกษา
ในระบบ

การเรียนรู้
ที่ยืดหยุ่น

การพัฒนา
ทักษะอาชีพ

“ทุนเสมอภาค”

โครงการจัดสรรเงินอุดหนุน
แบบมีเงื่อนไข (ทุนเสมอภาค)

นักเรียนครัวเรือนยากจนและด้อยโอกาส
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในหน่วยงาน
จัดการศึกษา 6 สังกัด

ลดภาระค่าใช้จ่ายในการมาเรียน
เช่น ค่าเดินทาง ค่าครองชีพ ค่าอาหาร

ติดตามการมาเรียนเพื่อคงอยู่
ในระบบการศึกษา

ได้รับโอกาส ส่งต่อความช่วยเหลืออื่น ๆ

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง
เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา
“สร้างคน สร้างโอกาส สร้างงาน”

“ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง”

เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนที่มีศักยภาพและความตั้งใจศึกษาต่อในสายอาชีพ
แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส
โดยมุ่งพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน
และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ส่องทางทุน...ชวนรู้จักงาน กสศ.

- **Thailand Zero Dropout** การขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ให้กลายเป็นศูนย์ โดยมีเป้าหมายเพื่อ “เด็กทุกคนต้องได้เรียน” มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกมิติ นำไปสู่การ “ค้นหาช่วยเหลือ ส่งต่อ” พาเด็กเยาวชนกลับสู่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีทางเลือกที่ตอบโจทย์ชีวิตรายบุคคล ผ่านการทำงานบนฐานข้อมูลร่วมระดับประเทศสู่การทำงานระดับจังหวัด และตำบล เพื่อเข้าถึงและออกแบบการช่วยเหลือเด็กเยาวชนรายกรณี

- **ทุนเสมอภาค** เป็นโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข เพื่อช่วยให้นักเรียนครัวเรือนยากจนและด้อยโอกาสในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในหน่วยงานจัดการศึกษา 6 สังกัด ลดภาระค่าใช้จ่ายในการมาเรียน เช่น ค่าเดินทาง ค่าครองชีพ ค่าอาหาร พร้อมทั้งติดตามการมาเรียนเพื่อคงอยู่ในระบบการศึกษา และดูแลให้ได้รับโอกาส ส่งต่อความช่วยเหลืออื่น ๆ

- **ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง** เป็นการส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือเยาวชนด้อยโอกาสให้ได้รับโอกาสในการพัฒนา และศึกษาต่อในระดับสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษาชั้นต้นสายอาชีพ (ปวช. ปวส. หรืออนุปริญญา) ในสาขาที่มีความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สาขาที่ขาดแคลนด้านอาชีพระดับท้องถิ่น สาขาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมกับหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล และหลักสูตรผู้ช่วยทันตแพทย์ ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สร้างสมรรถนะ (Competencies)

ติดตามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงได้ที่
Facebook ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

คุณจะเห็นอะไร

กลุ่มเป้าหมาย
ของ กสศ.
แต่ละประเภททุน

ข้อมูลเด็กและเยาวชน
ที่ไม่มีข้อมูล
ในระบบการศึกษา

ข้อมูลเด็กและเยาวชน
ที่กลับเข้าสู่
ระบบการศึกษา

งานวิจัย กสศ.

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กสศ.
ได้มีการจัดทำระบบ Data Platform
เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาของประเทศไทย
ภายใต้ชื่อ "ISEE" (isee.eef.or.th) ได้รวบรวมข้อมูลสำคัญ
 อาทิ กลุ่มเป้าหมายของ กสศ. ของแต่ละประเภททุน
งานวิจัย กสศ. ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ไม่มีข้อมูล
ในระบบการศึกษา และข้อมูลเด็กและเยาวชน
ที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

ซึ่งฐานข้อมูลของ กสศ.เหล่านี้ "ใช้ในการชี้เป้า ค้นหาและ
คัดเลือกผู้ร่วมเรียนรู้ หรือผู้ร่วมเรียนรู้ครัวเรือนยากจน"
เพื่อส่งเสริมศักยภาพของครัวเรือนและชุมชน
ในการพึ่งพาตนเอง ผ่านการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ
และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว อันนำไปสู่
การยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวเป้าหมาย
ให้สามารถ "ก้าวข้ามจากภาวะความยากจนข้ามรุ่น
สู่การพึ่งพาตนเอง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง"
ได้อย่างแท้จริง

สอบถามข้อมูล: โทร 02-079-5475 กด 3
มือถือ 097-956-0627 และ 06-5969-1354
อีเมล: community@eef.or.th
LINE Office Account: @542fuluu

นอกจากนั้น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้มีการจัดทำระบบ Data Platform เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาของประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “iSEE” (isee.eef.or.th) กรณีหน่วยจัดการเรียนรู้ที่ต้องการศึกษารายละเอียดฐานข้อมูลบูรณาการของ กสศ. สามารถสมัครสมาชิกระบบ iSEE ฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้ที่ลิงก์นี้: isee.eef.or.th

19

เสียง...จากผู้ร่วมเรียนรู้

ปัจจุบันรู้สึกสบายใจขึ้น ไม่ต้องคิดมากเหมือนเมื่อก่อน
หลานมีที่เรียน มีข้าวกินทุกมื้อ ลูกและสามีหันมาช่วยกันทำงาน
มีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวมากขึ้น พื้นที่รอบบ้านก็ไม่รก
เต็มไปด้วยสีเขียว เสียงไก่ขัน และปลาตุก
เมื่อทุกอย่างดีขึ้นก็มีแรงสู้ จากไม่เคยฝัน
ก็มีฝันอยากส่งหลานเรียนสูง ๆ เท่านั้นก็พอแล้ว

ปรีดา ภิรมย์

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก ห้างหุ้นส่วนสามัญการจัดการภัยพิบัติ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากเคยใช้ชีวิตหลบ ๆ ซ่อน ๆ วันนี้ผมกล้ายึดोकใช้ชีวิตอีกครั้ง
กล้าพาลูก แม่ และเพื่อน ๆ เพาะเห็ดขายไปด้วยกัน ถึงจะมีรายได้ไม่มาก
แต่ความสุขนั้นมากมายเหลือเกิน ขอขอบคุณที่เปลี่ยนพื้นที่ของความผิดพลาด
ให้กลายเป็นพื้นที่ของการเรียนรู้ร่วมกัน ขอขอบคุณที่เชื่อมั่นในคนก้าวพลาด
และทำให้รู้ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นได้หากมีคนข้าง ๆ
เชื่อมั่นในศักยภาพของเรา

กฤษฎา ประสมสุข

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก บริษัท อັตลักษณ์ จำกัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม)
จังหวัดหนองบัวลำภู

ไม่บ่อยนักที่จะมีพื้นที่ให้ผู้หญิงมุสลิมก้าวออกมาเรียนรู้
แต่โครงการนี้เชื่อมั่นในตัวเรา มองเห็นศักยภาพที่เรามี
ทำให้เรากล้าก้าวออกมาจากบาดแผลในใจ
พาลูกมาร่วมเรียนรู้ด้วยในพื้นที่แห่งการยอมรับ
ซึ่งปัจจุบันเราสามารถนำโอกาสนั้นส่งต่อให้กับเพื่อนที่ยากลำบาก
ได้มีชีวิตที่ดีขึ้นเหมือนเราด้วยการสร้างการเรียนรู้แบบที่เราเคยได้รับ

สาริดา แวมะ

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนการส่งเสริมเศรษฐกิจ
และทุนชุมชนผลิตขนมปัง จังหวัดนราธิวาส

การเรียนรู้ในครั้งนี้ทำให้น้องมีความสุขมาก ๆ

เพราะได้เรียนรู้ร่วมกับแม่ และที่สำคัญคือ

น้องได้เรียนในสิ่งที่อยากเรียน และได้เห็นแม่มีความสุข

ในอนาคตน้องอยากเป็นนักกีฬาโอลิมปิก เพราะเป็นสิ่งที่ชอบ แต่หากความฝันด้านกีฬาไปไม่ถึง น้องก็ยังมองว่าเส้นทางการทำเล็บ

ที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้จะกลายเป็นทักษะที่ทำให้น้องมีจุดยืนใหม่

สร้างความมั่นคงและรายได้ให้น้องสามารถดูแลตนเองและแม่ได้

จิตภูมิ เลือดขุนทด และ พุฒพา วงศรีลา

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองบึงกาฬ

จังหวัดบึงกาฬ

โครงการนี้ทำให้แม่เห็นคุณค่าในตัวเอง จากที่รู้สึกไร้ค่า

ไร้ประโยชน์ วันนี้แม่อยากนำความรู้ที่ได้รับมา

ส่งต่อให้กับลูกหลานในชุมชน เมื่อแม่ตายไป

ความรู้เหล่านี้จะไม่ตายตาม แต่จะเป็นความรู้

ที่ติดตัวลูกหลานให้มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่สามารถสร้างรายได้

สร้างอาชีพ ได้โดยไม่ด้อยไปกว่าใคร

ศิริลักษณ์ จริงนอก

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก บริษัท บางกอกลิงค์ จำกัด

จังหวัดนนทบุรี

การเรียนรู้ครั้งนี้ตอบโจทย์ชีวิตผมมาก เพราะมีแม่และครอบครัว

เป็นเพื่อนร่วมชั้น มีแปลงเกษตรที่บ้านเป็นห้องเรียน

การเรียนรู้จึงไม่ใช่แค่ในตำรา แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ร่วมกัน

สร้างการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผมได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตจริง

และจุดประกายความฝันในการเป็นเกษตรกรนักพัฒนา

ที่สามารถเลี้ยงดูตนเอง ครอบครัว และอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุล

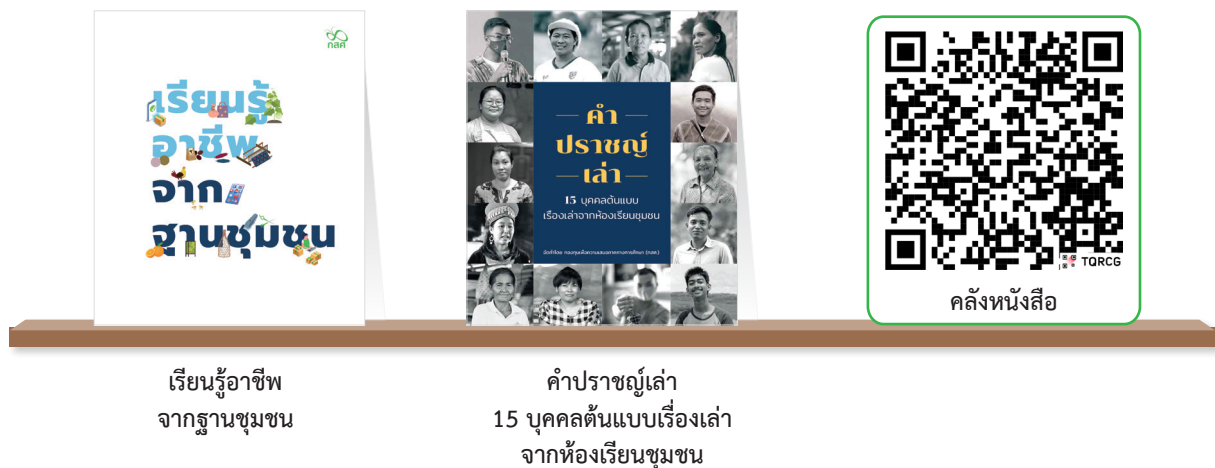
รัฐภูมิ พิมพ์พนาลี และ มาลัย พิมพ์พนาลี

ผู้ร่วมเรียนรู้จาก องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สวด

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร

Facebook:
ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้
ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

Website:
กสศ. กองทุนเพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา

Community.eef.or.th

Youtube:
ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้
ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

LINE Office Account:
ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้
ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

Facebook: ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

Website: www.EEF.or.th และ Community.or.th

Email: Community@EEF.or.th

Youtube: ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

LINE Office Account: ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

สอบถามข้อมูลโทร 02-079-5475 กด 3 มือถือ 09-7956-0627

และ 06-5969-1354 (ในวันและเวลาราชการ)

สำนักพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

เลขที่ 388 อาคารเอส. พี. ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

0-2079-5475 กด 3

065 9691364

Community@EEF.or.th

ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน

Facebook

แผนที่การทำงาน

www.eef.or.th

เรื่องเล่าจากพื้นที่